

Antonija Senica
Majda Senica Vujanovič

PO RŽI DIŠI

haiku

Antonija Senica
Majda Senica Vujanovič
PO RŽI DIŠI

baiku

MARIBORSKA LITERARNA DRUŽBA
Mala zbirka

Antonija Senica
Majda Senica Vujanovič
PO RŽI DIŠI

haiku

Maribor 2003

3

© Antonija Senica, Majda Senica Vujanovič

CIP - Kataložni zapis o publikaciji
Univerzitetna knjižnica Maribor

821.163.6-1

SENICA, Antonija

Po rži diši : haiku / Antonija Senica, Majda Senica Vujanovič ; [spremnno besedo napisal Marjan Pungartnik]. - Maribor : Grafiti studio, 2003. - (Mala zbirka / Mariborska literarna družba ; 4)

ISBN 961-6329-92-8 1.

Senica-Vujanovič, Majda [avtor]

COBISS.SI-ID 50580737

Antonija Senica

Dalmatinski raj
otok obdan z alabastrom
poln si biserov

Igra lastovic
vročina izhlapeva
gnezdo ob gnezdu

Marmor stoletja
bugenvilija rdeča
je dan poletja

Mirta dehteča
maternica zaplodi
beli cvetovi

Čez polje sama
leti drobna brinovka
lovec ji sledi

Morski valovi
barčice vodne vile
pesem mornarjev

Zeleno nebo
labod ob labodu spi
kodrasti valčki

Kaplje polzijo
popki se zapirajo
metulj počiva

Zvoki mandolin
ribič po morju vesla
pinija molči

Misel se dviga
krhko lepoto opeva
pozabi solzo

Jutranja rosa
diamanti na travi
brenči čebela

Tema se staplja
na vzhodu se že jasni
noč se poslavlja.

Hiša umira
pes na pragu poseda
prazna je duša

Mrtvi so rudniki
gozdovi posekani
sekira molči

Dišėća roža
deklica lahno zardi
veter jo boža

Suha so gnezda.
Ptice daleč letijo.
Drevesa molče.

Strune so tanke
blazinice pa mehke
milo toži palec

Hladni poljubi
ustnice, popek cvetoč
dotik je zamrl

So fantje mladi
lepe noge skačejo
lepa najlepša

Glej spominčice
oči so me začarale
morje modrina

Veter se igra
čisto zlato na cesti
plavajo listi

Bogata jesen
kostanj tli v žerjavici
usta čakajo

Zrnja so v kašči
iz dimnika se kadi
zima bo dolga

Po snegu diši
drevesa se klanjajo
veter zavija

Bela odeja
breza poveša glavo
vsa narava spi

Srebrne zvezdice
snežinke v zraku na tleh
nebo pajčolan

Ptica na oknu
ptičja pogača vabi
frfotaje zbeži

Krakajo vrane
kamena luna bolšči
potka je ozka

Drobne stopinje
premražen zajček gloda
skorjica diši

Vijolica spi
lilije že sanjajo
sova skovika

Mravlja razpreda
kaj dela čebelica
sanja o pomladi

Rumena hiša
črne saje izpuhne
na deviški sneg

Zvon vabi k maši
device pozvanjajo
orgle zadone

Majda Senica Vujanovič

Jutranje sonce
spleta mavrično misel,
roke razpleta.

Tvoja mehkoba,
nežni, previdni gibi,
boža me nasmeh.

Kosi žvržijo,
budijo frfotaje
deklico pomlad.

Ljubim dih vetra,
bela češnjeva steza –
dom na ozarah.

Cvet vijolice
si izveze rdeč korzet
na mojem oknu.

Cvetoča lipa
v nasmehu duše plodi
božje besede.

Preproga solza,
umite bose noge,
biserna rosa.

Oko zablesti,
rosna kaplja na licu
žalostno sonce.

Breza vzdihuje,
veter lomi vejevje,
bor vrši, sanja.

Ptica se budi,
vzdih, molitev odmeva
v blaženo nebo.

Let lastovice.
Meni čas, svetlobo, pot
požlahtni misel.

Rožnate sanje,
plavam, plavam lahkotno,
se duša smeji.

Gori svetloba,
duh oplaja tišino,
cvetijo rože.

Dih mi zastane,
svod, brezkončna ozvezdja,
nebeške sledi.

Zvezdni utrinek
prebudi davne spomine,
zatrepeče srce.

Klasje šelesti,
dolgi pšenični lasje,
domača streha.

Deco čuvajo
zlato kačji pastirji.
Bajke ožive.

Skriti otroci
na njivi, kuštravi,
nevidni škratje.

Pomladni večer,
ptice čebljajo v gnezdu,
napojen vrelec.

Moj oče, molim,
na skalovje poklekam,
skala mir deli.

Tvoj duh me vodi,
moj duhovni učitelj,
brvi so trhle.

Štejem ozvezdja,
zavijam se v spirale,
čutim svežino.

Planeti neba
nešteti, neprešteti,
pot neznana.

Večna luč gori
na domačem oltarju
vse ure, vsak dan.

Luna ugaša,
oglašá se črn skovir,
smrtni odmevi.

Zvezda Danica,
vodnica karavane,
neba nevesta.

Mostovi roke,
oceani plodijo
en jezik sveta.

Duh poezije –
silne miselne oči,
ne prehiti časa.

Veter zašvista,
kaplje bičajo telo,
mokra hladi.

Rosna vrtnica –
razpenjeno obnožje,
metulja vino.

Češnja se lišpa
belo puhasta, sinja.
Po medu diši.

Luna zmedéna
v topli noči poletja,
skodrane kite.

Ptica zadrhti,
sončni mrk prekriva vse –
poti, gnezda, let.

Ledene sveče,
od strehe kaplja, kaplja
čudežna voda.

Naphana pena,
goreči pomladni sneg –
ptičja pogača.

Jekleni člověk –
stroji, izpuh, dim, strupi,
hladno železje.

PESEM JE PESMI SESTRA

Haiku (iz *haikai* in *hokku*) je pesniški žanr, ki je prišel k nam iz Japonske po raziskovanju Marjana Mauka v dvajsetih letih prejšnjega stoletja. Oznaka »žanr« pomeni, da ne gre le za obliko, t.j. trivrstičnico z razporeditvijo zlogov 5-7-5, temveč za pesniško zvrst, ki se naslanja na duhovno tradicijo taoizma glede pojmovanja trenutka, ki naj bi ga haiku izražal. Evropejska ujetost v newtonovsko predstavo o svetu nam zaklepa vrata do dinamičnega dojemanja sveta kot ravnovesja, v katerem Jaz (to, za kar se imamo, za kar mislimo, da nas imajo drugi, kar imamo, s čim razpolagamo) ni v ospre-

dju. Haiku je obrnjen k naravi, doživljanju poteka, razmerij, medsebojnega delovanja... V stoletjih razvoja haiku pesništva so nastale tudi smeri, ki govorijo več o človeku, vendar po pravilu v obliki ne-jaz. Vsekakor je potrebno omeniti nesporno in nedosegljivo mojstrstvo, ki ga je v dolgi vrsti odličnih pesnikov dosegel Matsuo Basho (1644-1694).

Pri nas se je haiku razširil pred štiridesetimi leti in je danes eno od najpopularnejših pesniških početij. Zasluge za to ima njegova navidezna ugotovitvenost in nezahtevnost; saj se ni potrebno več držati skoraj nobenega pravila, niti zlogovnega ne in niti tematskega. Z druge strani pa je prav zaradi lahkotnosti, s katero nekatera zelo splošna občutja povežemo s trenutkom, postal neke vrste duhovno očiščevanje. Uči nas,

naj pač verjamemo svojim očem (tradicija nas namreč uči, da je bistvo očem nevidno in da jim ne moremo verjeti). Do vidnega sveta smo po izročilu in vzgoji nezaupljivi in kritični in zato so tudi naši pogledi nanj »težki«.

* * *

Antonija Senica in Majda Senica Vujanovič sta sestri, obe skupaj sta avtorici dvanajstih publikacij, v katerih je mogoče jasno videti tisto, kar ju povezuje, a tudi tisto, po čemer se ločujeta. Vse to se zelo jasno izraža tudi v pričujoči zbirki haikujev. Obe sta navezani na naravo in tudi na svoj domači kraj Šentanel. Obe privlači duhovnost, vendar Antonijo v implicitni obliki, tako kot jo je zarisala v svoji »pravljici za odrasle« – Psihi, medtem ko Majda rada piše molitvene obrazce, s katerimi naslavlja

božanska bitja neposredno. Slednje je posebej značilno za njeno pesniško zbirko »Stopinje v svetlobo«. Antonija Senica je zazrta v bitja in stvari, je v tem konkretna, skoraj ne potrebuje abstraktnih besed. Lahko bi jo opisali kot dušo, v katero se vpisuje svet s svojim razpoloženjem, slikovitostjo. Vidi to, kar se daje, ponuja kot vizualna slika ali osebna izkušnja. Navidezno je stvarna, vendar res le navidezno. Zazrta je v tisto, kar je nevidno, onstran stvari, kamor jo pelje silovita intuicija. Nasprotno je Majda Senica zazrta navzgor, v nejasne podobe, kakor se nam kaže svet v svoji prehodnosti, nedoločljivosti. Besednjak zajema tudi tam, kjer so besede abstraktnejše, nejasnejše. Vidi nebo, na katero slika podobe iz svoje duše. Čudi se. Obe odlikuje izjemna sposobnost zapazanja – pri Antoniji predvsem mikrosveta, podrobnosti, pri Majdi pa komaj

vidnih sprememb v makro-svetu. Antonija se ne oddaljuje od podob, ki jih je mogoče videti, spet Majda od tistih, ki jih je mogoče zaslutiti. Lahko bi rekel, da tudi naslov izraža njuno dvojnost – Antoniji pripada rž v svoji barvitosti, polnosti, Majdi pripada vonj s svojo nedorečenostjo, sublimnostjo.

To je kajpada samo v prid knjigi, kajti gre za dva kroga pesnjenja, ki se vrtita vsak sebi, in vsak ima svoje središče v izkušnjah, pogledih, čutenju avtoric. Naj zato ob koncu te spremne besede poudarim dve točki, v katerih je razdalja med avtoricama tematsko in poetološko največja in najbolj značilna. Tako govori Majda:.

*Duh poezije
ilne miselne oči,
ne prehiti časa.*

Tako pa Antonija:
Strune so tanke,

*blazinice pa mehke,
milo toži palec.*

Ena najde motiv kozmičnih razsežnosti o vstavljenosti človeka v svet, drugo pa obhaja skoraj melanholičen občutek zaradi razbolelega palca, ki se mora vdati ostrini kitarinih strun. Obe besedili dajeta novo haiku temo o sestrinski različnosti.

Marjan Pungartnik

MARIBORSKA LITERARNA DRUŽBA

Mala zbirka 4

Urednik: Marjan Pungartnik

Antonija Senica, Majda Senica Vujanovič

PO RŽI DIŠI – haiku

Uredil in spremno besedo

napisal:

Marjan Pungartnik

Grafična oprema:

Mariborska literarna družba

Izdalo:

Kulturno društvo

Mariborska literarna družba

kot svojo 158. publikacijo

Založil in tiskal:

Grafiti studio Maribor

v juniju 2003

Naklada:

300 izvodov

MARIBORSKA LITERARNA DRUŽBA
Mala zbirka

ISBN 961-6329-92-8

9 7 8 9 6 1 6 3 2 9 9 2 7